

## Večernik

»JUTRA«

Leto IV. (XI.), šte. 251

Maribor, torek 4. novembra 1930

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom na 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifi

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

## Odkrito besedo

Je spregovoril na nedeljski manifestaciji naroda v Karlovcu, na kateri so govorili ministri, trgovski minister Juraj Demetrovič. Povdaril je predvsem, da je jugoslovanska misel misel našega narodnega ujedinjenja, ki je stotine let obstajala in zahtevala svoje oživotvorenje. Po ujedinjenju so nastale neštete želje po čim lepši ureditvi našega skupnega doma. Današnji režim, ki ga vodi naš kralj, pomeni, da si moramo ustvariti svoje popolno nacionalno edinstvo. Šele potem bomo velik narod, sposoben za velika dela v bodočnosti.

Povdariti treba zlasti, da jugoslovanska ideja ni svojina tega ali onega, ampak svojina vsega naroda. Kralj jo je proglasil za državno idejo in dejal: ves narod naj pride, se naj združi, nihče ne sme biti izključen. Mnogo smo izgubili tekom prvih deset let, mnogo, kar je potrebno, nismo napravili. Gospodarska kriza se danes ne bi tako bridko in težko občutila, ako bi bili v prejšnjih letih storili vse, kar bi bilo državo pripravilo na današnji položaj. Sedaj pa moramo z dvakratno pridnostjo na delo, da se vzdržimo v težki ekonomski krizi in da bomo mogli kljub vsem težavam napredovati.

Narod na naših zborovanjih iznaša velike in mnoge potrebe. Nikdar nisem dvomil, da te potrebe obstoje. Treba je šol, železnic, cest, mostov itd. Velike potrebe. Vsak dan jih imate. Toda izpolnitev potreb mora biti vedno v skladu s sredstvi, ki so na razpolago. Toda istočasno, ko iznašate potrebe, naglašate, kako težka so davčna bremena in da jih ne morete prenašati. Priznam, da so davki težki, zlasti danes v času gospodarske krize. Če pa se vprašamo: ali naj zadovoljimo vsem nujnim potrebam naroda, se moramo tudi vprašati: odkod naj vzamemo za to sredstva? Sredstva pa so carine, davki in trošarine. Eno je odvisno od drugega. Nemogoče je, istočasno izpolnjevati želje in potrebe in obenem zmanjševati davke.

Nedvomno pa je, da je treba voditi računa o tem, kaj je mogoče storiti in doklej se lahko obremenijo gospodarska moč našega naroda z javnimi dajatvami. Tudi vlada je mišljenja, da je treba po možnosti razbremeniti narod. Da pa bo to mogoče, je treba izvesti veliko štednjo v državi, v banovinah in občinah ter v — privatnem življenju. Samo z veliko štednjo bomo obvladali vse potrebe. Tudi državni proračun treba zmanjšati in vsi resortni ministri se težko mučimo, da bi zmanjšali budžet, ker je na drugi strani vse polno želj in potreb, kojih izpolnitev zahteva narod od nas.

Odkritost, s katero je govoril minister Demetrovič, je vsekakor hvalevredna, in njegove besede bi si morali dobro zapisati za ušesa vsi oni, ki na eni strani ne preneajo vpiljejo o prevelikih davčnih obremenitvah — kar je v mnogih pogledih gotovo upravičeno! —, na drugi strani pa zabavljajo, da se ne ustvarjajo

## Razorožitev Schutzbunda

VLADA SE JE ODLOČILA, DA ZAPLENI VSE OROŽJE REPUBLIKANSKEGA SCHUTZBUNDA, NAKAR BO SLEDILA RAZOROŽITEV HEIMWEHRA.

DUNAJ, 4. novembra. V interesu notranje pacifikacije je odredila Vaugoinova vlada za danes splošno preiskavo po orožju v organizacijah republikanskega Schutzbunda. Preiskava se vrši v vseh prostorih, ki prihajajo v poštev in se razteza za enkrat predvsem na industrijske kraje Štajerske, Dunaj in okolici. Vlada je morala seveda v ta namen pregrupirati oddelke čet in orožništva, tako da nameravani ukrep ni ostal ta-

jen. Preiskava je že v polnem razvoju. Današnji dunajski socialistični listi, katerim je bila ta odredba vlade že gotovo znana, svarijo pristaše socialno-demokratske stranke pred morebitnim nesmiselnim odporom ali nepremišljenimi koraki ter izražajo obenem mnenje, da bo razorožitvi republikanskega Schutzbunda sledila takoj nato tudi razorožitev nacionalističnega Heimwehra.

## Nova doba na bližnjem vzhodu

ATENE, 4. novembra. Ministrski predsednik Venizelos se je včeraj povrnil iz Ankare in mu je velika množica ljudstva priredila viharne ovacije. Vse mesto je bilo slavnostno razsvetljeno. O uspehu svojega potovanja v Ankaro je izjavil, da nastopa v zgodovini orijenta sedaj nova doba, doba grško-turškega sodelovanja. Kar se tiče najnovejšega Pangalosovega prevratnega poizkusa, bo nastopila vlada proti upornikom z vso strogoostjo.

Časopisi objavljajo dalje Venizelosovo izjavo, da so ga uspehi v Ankari naravnost očarali. Kemal paša je v razgovoru z njim pripomnil, da sedaj turško-grška meja nima nobenega pomena več. Podobne izjave je podal novinarjem tudi zunanji minister Mihalokopulos, ki je obenem naglašal pomen intervencije Musolinija za dosego grško-turškega sporazuma. Z grško-turško pogodbo so nezadovoljni le monarhisti v Atenah, ki so priredili tudi že protestno zborovanje.

## Litvinov na potu v Ženevo

BERLIN, 4. novembra. Sovjetski zunanji komisar Litvinov je prispel na potovanju na sejo pripravljalne razorožitvene konference v Ženevi, ki so bo vršila 6. t. m., v Berlin in je posetil nemškega zunanjega ministra dr. Curtiusa, s katerim je imel daljše posvetovanje.

## Žrtve velikih viharjev ob angleški obali

LONDON, 4. novembra. Po naknadnih poročilih je povzročil orkan, ki je razsajal v soboto in nedeljo ob angleški obali, ogromno škodo. Najbolj so trepele ladje, ki jih je vihar zajel na odprtem morju. Skoro vse so bile močno poškodovane in le nagli pomoči motornih čolnov se je zahvaliti, da število človeških žrtev ni preveliko, čeprav je znatno. Med utopljenimi je tudi neki zdravnik bolnice sv. Jerneja, dr. Watts. Ladjo, s katero se je

vozil, so zajeli ogromni valovi, ki so ga vrgli v morje in potegnili v globočine. Končno so valovi pgnali ladjo na breg, tako da so se ostali potniki mogli še pravočasno rešiti. Utonila je tudi petčlanska posadka neke francoske ladje, ki se je ponesrečila v bristolskem kanalu.

Grajski kino. TANGO LJUBEZNI  
četrtak Willy Forst

## Briandovo zdravstveno stanje

PARIZ, 4. novembra. Zdravstveno stanje zunanjega ministra Brianda se je toliko zboljšalo, da je danes odpotoval s svojega posestva v Pariz, da prisostvuje seji ministrskega sveta in otvoritveni seji zbornice.

## Velike sleparije z zavarovalnimi policami

LONDON, 4. novembra. Oblasti so prišle zadnje dni na sled široko razporejeni organizaciji sleparjev, ki so ponujali ljudem ničvredne delnice in jih tako osleparili za preko 500.000 funtov. Brezvestni sleparski agenti so ponujali zlasti zavarovalne police proti starosti, ki pa so bile vse potvorjene in brez vrednosti. Oblasti so izvršile že številne aretacije in je v afero zapletenih tudi mnogo ugledeh oseb.

## Upor u Sing Singu

NEWYORK, 4. novembra. Pet s samokresi oboroženih kazencev, ki so skrivoma prišli do orožja, je skušalo včeraj uiti iz kaznilnice, potem ko so nekemu pazniku vzeli ključke. Nastopiti je morala straža s strojnimi in plini, ki povzročajo solzenje. V spopadu je bil 1 kaznenec ubit in 2 ranjena; ranjen je bil tudi en paznik, 2 kaznenca pa sta ušla.

## MINISTER OBTOŽEN TATVINE.

LONDON, 4. novembra. Kanadski minister za socialno skrbstvo je bil te dni aretiran. Obtožen je namreč, da je v neki trgovini ukradel tri funte vredno obleko.

## KONCERT „DRAVE“

8. NOVEMBRA 1930 — UNION OB 20. URI

možnosti za razvoj gospodarskega življenja, ne da bi pomislili, da brez dohodka ne more biti ustvarjajočega dela. Z demagoškimi frazami so ti ljudje vzgajali žal tudi narod v mentaliteti, da je treba veliko jemati, a malo dajati. Ako

se bo z odkritimi besedami merodajnih činiteljev ta nelogična mentaliteta naroda iztrebila, bo to samo v prosoh in korist naši skupni domovini, našemu gospodarskemu napredku, naši bodočnosti.

Grajski kino. TANGO LJUBEZNI  
četrtak Willy Forst

## KRALJ BORIS POJDE V ANKARO.

SOFIJA, 4. nov. Kralj Boris bo v kratkem obiskal predsednika turške republike v Ankari, Kemal pašo.

## Meljsko postajališče Dravske plovbe splavalo po Dravi.

Ker sta oba čolna, na katerih je bilo zgrajeno pristanišče Dravske plovbe v Melju, povodom zadnjega deževja potonila v vodi, je inž. Keršič včeraj naročil mehaniku, naj z dvema delavcema dvigne pristanišče iz Drave. Pri delu pa so menda tako neprevidno manipulirali, da jim je celo pristanišče splavalo po Dravi in je bil še brodar v skrbeh za varnost svojega broda.

## Božja dekla, smrt

je pokosila včeraj posestnika Fr. Žolgarja od Sv. Jožefa pri Slovenski Bistrici. Pokojnik je bil brat pokojnega dvornega svetnika dr. Ivana Žolgerja, edinega slovenskega ministra v dunajski vladi in poznejšega vseučiliškega profesorja v Ljubljani. — Pogreb bo jutri na mestno pokopališče v Slov. Bistrici. — Naj svetli pokojniku večna luč!

## Pobrežje.

Naš Rdeči križ je priredil za praznike v dvorani g. Rojka ljudsko igro »Mlinar in njegova hči«, ki je dosegla velik uspeh. Dvorana je bila natlačena polna. Vse vloge so bile dobro zasledene in nastudirane. Pobreški diletanti se sploh vidno razvijajo, odkar imajo svoj lasten oder. Priredili so dosedaj že tri dramske večere in dosegli splošno odobravanje. Pa tudi med občinstvom samim vedno bolj raste zanimanje za prireditve naših diletantov.

Plesna šola Sokola Maribor-matica se začne v četrtek, 6. t. m. ob 8. v mali dvorani Narodnega doma. Vaje bodo vsak torek in četrtek od 8. do 10. Prijave se sprejemajo pred vsako plesno uro.

## Usoden padec s strehe.

Sinoči je padel s strehe hiše v Cvetlični ulici 11 24letni strugarški pomočnik Drago Cerkovnik ter si zlomil desno ključnico. Reševalni oddelček ga je odpeljal na žalostno godovanje v — bolnico.

## Spet ukradeno kolo.

Trg. pomočnik Fr. Knehtl je včeraj pustil v veži gostilne Lahajner v Frankopanovi ulici kolo, last trgovke Ivane Kovač iz iste ulice, vredno 900 Din. Ko je bil za hip v gostilni, mu je kolo izginilo.

Grajski kino. TANGO LJUBEZNI  
četrtak Willy Forst

## Neprevidnost.

Železostrugar Teobald Vizjak iz Stritarjeve ulice je včeraj s električnim strojem poliral modelni nož za rezanje podplatov. Pri tem je ravnal neprevidno, da mu je nož odletel v levo nogo nad stopalcem ter ga težje ranil. Rešilni avto ga je prepeljal v bolnico.

## Nenavaden učinek

ina vsekakor Odol. Dočim učinkujejo druga sredstva za čiščenje ust in zob, v kolikor sploh prihajajo v poštev, le nekaj sekund, pa traja učinek Odola še več ur. Vsled tega svojevrstnega učinka se ovira oziroma celo prepreči gnitje, ki povzroča razpadanje zob.

## „Rodbina in otrok“

NEKAJ MISLI K CIKLU LJUDSKE UNIVERZE. — STARA IN NOVA VZGOJA. — DRUŽINA RAZPADA... — PEDAGOŠKO USMERJENOST V NAŠE DRUŽINE! — RODITELJI, NA PLANI!

Na vseh poljih kulturnega in gospodarskega življenja so za današnje dobo značilni prevrati in reforme. Kar je bilo včeraj še dobro, je danes že lahko slabo in neuporabno. Tako je v tehniki in v raznih drugih področjih. Ali je torej čudno, če se tudi vzgojstvu odpirajo nova pota?

Rodbina in otrok — to razmerje je postalo po vojni zopet predmet razglabljanja in proučevanja.

Tudi v Mariboru smo že pred 5 leti v »Pedagoških tednih« razpravljali o vzgojnih problemih rodbine in šole. Že takrat smo načelno ugotovili, da se nova vzgoja ozira na naravo otroka in na njegove resnične potrebe, dočim stara vzgoja ni priznala otroku pravice do lastnega, njemu primernega življenja. Stara vzgoja je predvsem zahtevala, da rodbina vzgaja otroka v pokorščini, nova vzgoja pa želi, da rodbina ščiti svoj boden razvoj otroka, da v miru dozoreva v osebnost, samostojno v mišljenje in udeleževanje. S čutom soodgovornosti in dolžnosti človeka do človeka pa se naj otrok nauči podrejanosti svoje koristi koristim celokupnosti, kar vsekakor znači pot v — boljšo bodočnost.

Da bi jo dosegli čimprej, je mariborska Ljudska univerza sprejela med prve točke letošnjega delovnega programa med drugimi tudi ciklus vzgojnih predavanj, kar je vredno vse pohvale.

Važnost novih vzgojnih stremeljenj se izraža tudi v obisku obeh dosedanjih predavanj in sicer v predavanju g. univ. prof. dr. Ozvalda o rodbini ter g. prof. Šilaha, znanega mariborskega pedagoga, o »Vzgoji otroka v predšolski dobi«. Žal opažamo, da je L. u. obiskana večinoma po dijaštvu in nameščencih, širše narodne plasti pa niso zastopane, da bi predavanja bila potrebna tudi delavskim slojem.

G. prof. Ozvald je plastično povedal, kako se kriha tradicionalno vzgoja, ki se

je bila pri nas pred vojno vršila v meščanski, delavski in kmečki hiši. Mehke niti, ki so nekaj vezale otroka z domačim ognjiščem, se trgajo. S kruto roko posega nova doba v družine: v meščanskih družinah izginja trdnost za cerkveni zakon. Razvoj industrije odteguje v vedno večji meri očeta in mater od družinskega okolja. Družini grozi — razpad. Ni čuda, če je vsled tega položaja tudi družinska vzgoja v slabem stanju. Starši greše v vzgoji neštetokrat, da se tega niti prav ne zavedajo, mnogokrat pa sploh prepuste otroke golemu slučaju. G. predavatelj je navajal primere iz prakse ter je zaključil s polnim optimizmom v naš narod, ki ima že dovolj sil, da prepreči grozečo nevarnost razpada družine.

G. Šilahi je povdarjal, da je za rodbino potrebna neka pedagoška usmerjenost, zato se je podrobno bavil z možnostmi vzgoje v predšolski dobi.

Raztolmačil je, kako vplivajo na otroka naravne dispozicije, vpliv staršev in okolice. Poslušalci so se lahko seznanili s preglednim opisom otrokovega duševnega razvoja v predšolski dobi ter so s tem v zvezi doznali za ukrepe, ki jih naj vršijo v posameznih slučajih. Pedagoški takt roditeljev je odločilnega pomena.

Brezdvomno bodo tudi naslednja predavanja (v ponedeljek 3. XI. »Telesna vzgoja v predšolski dobi«) žela priznanje poslušalcev, ki bi se naj še pomnožili. Saj so vzgojna vprašanja za vse roditelje izredne važnosti. V raznih naprednih državah je skrb za vzgojo postavljena na prvo mesto državnih interesov: pogosti roditeljski sestanki, tečaji na ljudskih univerzah, dobro urejeni roditeljski listi itd. Pri nas se mora žal vršiti vse to še v bolj skromnih mejah. Toda tudi tako pridemo do uspeha, če se le v starših zbudi priznana vrlina: želja po napredku.

### Lep jugoslovanski večer v Pragi

Je bil minuli petek pod imenom »Praga jugoslovanskemu Jadranu«. Ogromna dvorana Lucerne je bila nabito polna. Med gosti je bilo opaziti najodličnejše osebnosti češkoslovaške javnosti in jugoslovanske kolonije. Navzoči so bili tudi bivši jugoslovanski ministri dr. Kramer iz Ljubljane, ki se je baš tiste dni mudil v Pragi, viceadmiral v p. Metod Koch, jugoslovanski pisatelj Niko Bartulović. Program večera je obsegal med drugim recitacijo epiloga Vojnovičeve »Smrt majke Jugovičeve« (režiser Nar. gledališča Zvonimir Rogoz), tri jugoslovanske pesemske skladbe (primadona gospa Horvatova), romanco iz opere »Zrinjski« ter Mokranjevo balado (baritonist Šeman), sokolske vežbe z apoteozo, ki je predstavljala kulturno vzajemnost med ČSR in Jugoslavo, itd. Jugoslovanske goste, ki so sedeli v svoji loži, je vsa dvorana burno aklamirala z večinutnim vzklikanjem in ploskanjem. Ples je bil odprt s jugoslovanskim kolom. Ob priliki slavnosti je izšla tudi posebna slavnostna številka mesečnika »Moje Slovanstvo« s članki o delu Jadranske Straže. Ves večer je bil veličastna manifestacija za geslo »Zvestoba za zvestobo!«

Danes zvečer se vrše v predavalnici Osrednje mestne knjižnice v Pragi predavanja viceadmirala Kocha in pisatelja Bartuloviča o skupnih bojih za svobodo slovanskega morja.

### Podporno društvo finančnih uslužbencev.

Ustanovni občni zbor podpornega društva finančnih in drugih uslužbencev državne uprave za Dravsko banovino v Ljubljani se je vršil v nedeljo 19. t. m. Vabimo vse uradništvo, da v čim večjem številu in čimprej pristopi k novi organizaciji, ki nudi mesec dni po ustanovnem občnem zboru vsem pristopivšim velike ugodnosti. Za vsa pismena in stmena pojasnila se izvolite obrniti na naslov: g. Bischof Viktor, rač. inšpektor fin. direkcije.

## Mariborski in dnevni drobiž

### Našim naročnikom!

Današnji številki smo priložili poloznice. Naročnike, ki jim je s koncem oktobra potekla naročnina, vljudo prosimo, da obnovijo naročnino po možnosti za celo zadnje četrtletje. S tem olajšajo upravi poslovanje in si zagotovijo redno dostavljanje lista.

Kdor je z naročnino na dolgu še za nazaj, naj obenem poravnata tudi ta zadržanost, da se izogne stroškom za opomin.

### Osebnosti.

Za ravnatelj mariborske splošne javne bolnice je imenovan upokojeni zdravstveni polkovnik dr. Fris Vrečko, dosedanj ravnatelj dr. Podlesnik pa prevzame zopet sanitetni referat pri sreskem načelstvu. — Od obmejnega policijskega komisarijata je premeščen v Beograd bivši pomočnik komisarija Dragoslav Milošević.

### Važna seja Zveze mest

Se bo vršila jutri 5. t. m. v Beogradu. Ljubljano bo zastopal župan dr. Puc, Maribor župan dr. Juvan, ki se odpelje danes pop. z brzovlakom v Beograd. Na seji se bo razpravljalo o novih osnovah občinskih proračunov z ozirom na dejstvo, da so občinam odvzeti mnogi dohodki, naložene jim pa nove obveznosti. Predsedstvo Zveze je zaprosilo tudi prizadeta ministrstva, naj odpošljejo na sejo svoje zastopnike.

### Zbirka za pohorsko kolonijo.

Kakor lani, je Slov. žensko društvo tudi letos zbiralo ob Vseh svetih pred vhodi na staro in novo mestno ter frančiškansko pokopališče za Počitniški dom kraljice Marije na Pohorju. Zbirka je dala 6539.35 Din, in se društvo vsem nabiralcem in darovalcem iskreno zahvaljuje.

### Ljudska univerza v Mariboru.

V petek 7. novembra: Francoska moderna pesem, poje g. Pugelj, član pariške opere. V ponedeljek, 10. novembra prične medicinski del cikla »Rodbina in otrok« in sicer s predavanjem »Mat pred in po porodu«, ki je bo imel g. dr. Toplak, specialist za ženske bolezni.

### Zvočni ali tihi film?

V soboto in nedeljo se je v Apolokinu proizvajal tihi film s Hari Pielom v glavni vlogi. Nisem vprašal podjetja, koliko je zaslužilo, videl sem pa, da je bil tak naval občinstva, da ni veliko manjkalo, da niso zlomili vrat. Podjetje misli, da je le H. Piel tako vlek, pa ni res, publika je lačna tihih filmov, ker ji nudijo vse več, ko vsi tihi vsebinsko manj vredni zvočni filmi. Mnogo nas je, ki bi zopet radi gledali vsebinsko dovršene tihe filme, ker je zvočni film še takorekoč v plenah in še dolgo ne tako jasen kot je n. pr. danes že radio. Dajte nam torej več tihih, razume se pa, dobrih filmov!

### Peter se modernizira.

Kteri Peter? No tak Peter je samo eden in se piše Lorenčič v Razpoki, kakor jeziki razlagajo Rošpoh. Celo leto je imel sicer čas za to; nak, čakal je na jesen, dež in kratke dneve, da je podrl že napol strohnelo ledenico in jo novo sezidal za hišnim poslopjem. Celo stavbo bo pa izvršil tako — jaz pišem to za njegove goste — da pride na ledenico veranda, ki bo zavarovana pred prahom in bo gostom nudila tih kotiček za vetrom. Peter je namreč vedno hud na veter, naj si je že kterikoli. Tudi vrh podaljšuje Peter; vsaj za en meter ali več, tja na travnik, ki je bil prej škofjska last. Zdravnan bo čedno s sedanjim dvoriščem, samo ne vem, kam bo studenec zanesel, da se ne bomo zaletavali v njega. Tudi neki drug prostor mu dela skrb, da so mu že vsi mariborski arhitekti pomagali misliti. »Večernik« nima rad, da se o takih krajih piše, zato tudi jaz besede več ne zinam o tem; mislim pa, če bo sila, ga bo že vsak našel. Ker pa že enkrat govorim o modernizaciji, bi Petru še svetoval, naj prestavi tudi tisto lopo od ceste nekam v ozadje, menda na travnik, tako da imajo gostje prost razgled na cesto in Tschernitschegov napis. Sicer je pa to le moje skromno mnenje, ki pa na vsak način predstavljam glas občinstva. Pričakujem torej, da ga Peter ne bo imel za prazen veter, ki piha en meter daleč od njega. Veter, kadar tako kaže dober barometer. —

## KINO

### Grajski:

Do vključno srede: Prvovrsten zvočni film:

### SEDEM ORLOV

Od četrta dalje: Tango ljubezni.

### Union:

#### Od danes torka dalje:

100% nemški govoreči in zvočni film:

#### TRENUTEK SLABOSTI

Liane Haid, Lucie Englisch. Poskrbite si sedeže v predprodaji.

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17. 19. 21. uri; ob nedeljah in praznikih ob 15. 17. 19 in 21. uri. Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

### APOLLO KINO

V soboto 8. in v nedeljo 9. novembra:

#### KOMEDIJANTSKA LADJA

Veliki nemi film. Laura La Plante. Joseph Schildkraut. Znižane cene.

### Krajevni odbor Rdečega križa v Studencih pri Mariboru

privedi v soboto, dne 8. novembra v gostilniških prostorih g. Špureja (prej Senica) ob 20. uri Martinov večer s peštrnim sporedom ob sviranju dveh godb. Ker je čisti dobiček namenjen božičnicam in letovanju na morju studenske in radvanjske dece, vabimo občinstvo, da s številnim posetom privedite podpre človekoljubna stremjenja nesebično v blagor bližnjega delujočega društva.

Vsem, ki so podpisali delnice Priv. agrarne banke.

Upravni odbor Priv. agr. banke je sklenil v svoji zadnji seji, da se naj vplačilo III. in IV. obroka podpisanih bančnih akcij izvrši istočasno od 1. okt. do 30. nov. t. l. Ob priliki teh vplačil se bo izplačala delničarjem banke akontacija na dividendo za l. 1930 v višini letnih 6%, ter akontacija dividende v višini pol % na 3. in 4. obroke za december 1930, ki bodo vplačani do konca nov. t. l. Opozoriti treba na odredbo čl. 9 zakona o Priv. agr. banki, ki pravi: »Kdor ne bi izvršil naknadnega vplačila v predpisnem roku, mu zapade, kar je že vplačal, v korist rezervnega fonda banke«. Delnice bodo izdane delničarjem začetkom l. 1931.

### Protiv uvozu sezonskih delavcev

se je pričel v Nemčiji v javnosti velik odpor. Vpričo 3 milijonov brezposelnih v Nemčiji poziva nemško časopisje vlado, naj prepreči uvoz sezonskih delavcev. V vladi Nemčije se — kakor čujemo — že pripravljajo tozadevni ukrepi, ki bodo najhujše zadeli naše Prekmurje, odkoder je šlo letno na tisoče sezonskih delavcev v Nemčijo in drugam.

### TRENCHOATI,

površniki, hubertusplašči, usnjeni lopiči, kože, pliši, snežni čevlji, snežni škornji, galoše, kakor tudi razno manufakturno blago na obroke. ORNIK, Maribor, Koroska cesta 9. XLIII

### Vinski sejem

privedi vinarstva zadruga Jeruzalemčan v Ivanikovcih dne 10. decembra. Otvoritev ob 8. uri. Letošnji mošči se prav lepo razvijajo in bodo do takrat gotovo že tako daleč, da se bo dala kvaliteta popolnoma presoditi. Pridelek je letos dvakratni od lanskega. Cene so pa izredno nizke. Pripuščena bodo le vina iz ljutomersko-ormoškega vinarskega okoliša. Ta sejmska prireditve je pri producentih, kakor pri kupcih zelo priljubljena. Vršila se bo v restavracijski dvorani tik kolodvora, torej vreme ne more prav nič motiti. Eventualna pojasnila daje rade volje uvodoma omenjeno zadruga.

### Javna dražba

pohištva, kuhinjskega orodja, perila, živil itd. iz zapuščine Ane Sevšek se bo vršila dne 6. t. m. z začetkom ob 13. uri v Mlinski ulici 7, na dvorišču.

## Mariborsko gledališče

### REPERTOAR:

Torek, 4. novembra ob 20. uri »Dnevi našega življenja« ab. C.

Sreda, 5. novembra. Zaprto.

Četrtek, 6. novembra ob 20. uri »Sveti plamen«, ab. B. Kuponi.

### Ptujsko gledališče.

Ponedeljek, 10. novembra ob 20. uri »Aleksandra«. Gostovanje mariborskega gledališča.

Iz gledališča. V četrtek, 6. t. m. se ponovi po daljšem presledku Maughamova pretresljiva drama iz povojnega življenja »Sveti plamen«, ki je občinstvo pri dosedanjih vpriporitvah zelo globoko dojmla. Ab. B. Kuponi. Andranova klasična opereta »Lutka«, ki je pred vojno zlasti v Ljubljani dosegla kar največji uspeh in se je po vojni vpriporila z nezmajljivimi uspehi v Splitu in Beogradu, bo doživela svojo mariborsko premijero v režiji g. Truhoviča in pod taktirko g. Herzoga v nedeljo, 9. t. m. ob 20. uri. Vsebinska opereta je zelo zabavna in bo zlasti radi navadnega miljeja (godi se deloma za samostanski zidovi) ter zelo pristrčne muzike gotovo zelo ugajala.

Prvo gostovanje mariborskega gledališča v Ptuj bo v ponedeljek, 10. t. m. Vpriporila se bo Szirmajeva opereta »Aleksandra«. Ob tej priliki bo nastopil prvič v Ptuj biviš prvak beograjske operete ter sedanji član mariborskega gledališča g. Djuka Truhovič, ki opereto režira ter poje glavno tenorsko partijo. Kljub temu, da sodeluje celotni operetni ansambl, zbor in statistarij, ostanejo v veljavi navadne operne cene. Vendar pa se vrši gostovanje le v primeru, ako bo gledališče do sobote, 8. t. m. razprodano.

P. n. mariborski gledališki abonenti se naprošajo, da čimprej poravnajo novemberski obrok gledališkega abonmaja.

## O strahovih, vragih in duhovih

DEFINICIJE MISTIČNIH POJMOV. — SLOVENSKE VRAGOLIJE IN VRAŽE. »HUDIČEVO CARSTVO«. — MED NARODNI KULT TEH MISTIČNIH BITIJ.

Kaj pa to zopet? bo marsikdo povprašal. Nič hudega! Marsikdo je že občutil — strah. Eden pred neplačanim računom, drugi pred sodbo, tretji pred ukom svojega predstojnika; četrti pred policijsko natančnostjo svoje žene, peti pred zapadlostjo upnikove menice, šesti — to je bilo nekdanje — pred izgubo košarice za poslanski mandat, sedmi pred eksekutorjem, osmi pred rojstvom osmelega otroka, deveti pred redukcijo, deseti pred svojim rivalom v službi, zakonu ali ljubezni... Intakodalje... Vidimo, da je strah mnogoličen, oziroma so »strahovi« mavično pisani ter se pojavljajo v tisočih oblikah. Včasih so ti strahovi skromni, vsačih pa so naravnost — strašni. — Slovenski pregovor pravi točno in modro: »Strah je okrog in okrog votel, v sredi ga pa nič ni...« In vendar je! Je!! —

Hudič! Kolikokrat se čuje ta epiteton v družbi; kolikokrat ga izustijo celo posvečena usta; kolikokrat je izraz eks-taze v jezi in — kolikokrat je »hudič« po nemarnem imenovan, kakor stoji v svetem pismu zapisano! O tem razpravljati, bi pomenilo spisati obširno knjigo; kajti »hudičev« je menda toliko na svetu, kakor ljudi. — Isto je z »vragom«. Vražji človek lahko nači na poštenega, po vseh pravih krščenega bitja. Lahko je »satansko« razpoložen, »vražje« muha in »hudičev« hudoben...

Vse te stvari pa so v našesnejši zvezi — z duhovi... Tudi »duhovi« so različni, o njih imamo cele serije véd: Spiritizem, okultizem, misticizem in dolgo vrsto podobnih »izmov«. So to resni, kratkočasni, koristni in rentabilni podvigi, zares! — O »strahovih« krožijo tako v ustnem izročilu, kakor v literaturi vseh narodov sveta prav mične anekdote. Na deželi imajo navado, da izdolbejo poljsko bučo (tikso), vrežejo v njeno sveže meso oči, nos in usta, prelepijo te odprtine z rdečim papirjem, v praznino pa vtaknejo — gorečo svečo. Ta običaj je sezonska jesenska zabava ter ima svojo osnovo v versko-mistični tradiciji. In kdo ne pozna »parkeljina« kozonogega in repatega ustrašovalca vseh porednih? — Komu se ni Cankarjev »Konkordat« zapisal v pergament spomina?

— Kdo ne ve, kako željno »preži« hudič na grešno dušo?! In marsikoga je že »vrag vzel«, na mnoge še čaka vztrajno, nekatere pa je celo »izgubil iz evidence«...

Kult strahov, duhov in hudičev pa je včasih rodil že pogubonosne posledice. Po deželi radi strašijo. Prevežani »vampirji«, ponavadi kmečki fantje počenjajo vse mogoče vragolije, ki nemalokrat končajo — tragično. Pripetili so se slučaji, da je bil »strah« ustreljen. V belo rjuho zaviti »duh« se je približal pri Dobromilu v Galiciji poljski straži, ki je stala na pokopališču. Prestrašen vojak je sprožil in pogodil »strašilo« naravnost v srce... Bil je njegov bratranec... Vojaški zakon ga ni mogel kaznovati. Takih slučajev je nebroj. — V Gornji Radgoni so preplašili poredni fantje nekoga pobožnega moža s tem, da so opremili z žepnimi žarnicami na očeh in ustih zahtevali sredi noči od njega, da zmoli tri »očenaše«, potem pa da za »verne duše« gotovo vsoto. Možak, ki je skrajno res molil s trepetajočim glasom, se je nenadno zbrihal ter skočil s postele. Začelo se je divje, nepričakovano mikastenje, katerega posledica so bili — vsi štirje ranjenci.

Malo bolj resna stvar se je dogodila angleškemu pomorskemu kapitanu Cromwellu. Stari pomorščak je srečal v samotni ulici — samega »hudiča«, groznega po vseh prepisih. Po težki službi treniran, a v zakonu z malo ljubezljivo ženo izkušen, je ostal neustrašen. Čudnemu gostu je dejal kar v brk: »Če nisi hudič, pojdi k vragu! Če pa si satan, pa te povabim nocoj na večerjo, ker imam tvojo sestro za ženo!« Blamirani »hudič« se je začel na vso moč krohotati, ker je bil res kapitanov svak!...

Vraž o vragu, križpotih in cekinih je nebroj med ljudskimi pripovedkami in v sedanjem takozvanem prosvetljenem veku še živijo milijoni lahkovernih, ki ne delajo prav nobene sramote srednjeveški inkviziciji in preganjalcem »obse-dencev«. Hudič ali vrag pa ima že svojo »cerkev« in tudi med pobožnimi Slovenci mnogo vernikov in častilcev, ki dnevno po stokrat izgovarjajo njegovo ime ob vsaki priliki!

tekem zadnjih 20 let. L. 1910 je bil en dolar povprečna dnevna mezda pri deseturnem dnevnem delu. Danes znašajo mezde prilično štirikrat toliko. Ako so se mezde v 20 letih početvorile, tako zaključuje Ford, bodo tekom prihodnjih let nedvomno še bolj narasle. Če bi mezde ne naraščale dalje, bi bila temu vzrok samo pomanjkljiva inteligenca podjetništva.

### Anekdote

Pri nekkih volitvah v angleško spodnjo zbornico se je znani angleški državnik Pitt star obrnil tudi na nekega branjevca in ga prosil za njegov glas. Toda ta mu ni dal nobenega odgovora, temveč mu je pokazal samo vrv in nato mrmraje pripomnil: »To je vse, s čemer vam lahko postrežem!« Toda državnik je kljub tej surovi razalutvi ostal miren in odgovoril: »Gospod, nikakor vas ne mislim oropati, najbrže ste to stvar podedovali.«

Ko je bil kardinal Pecci, poznejši papež Leon XIII., ki je rad nosil, kakor je bilo tedaj običajno, še akreditiran kot papeški nuncij v Bruslju, mu je neki vitez, ki ga je hotel spraviti v zadrego, pokazal tobačnico s tobakom za nosljanje, na kateri je bila naslikana naga ženska.

»Kako Vam ugaja ta tobačnica?« je vprašal vitez nuncija.

Kardinal Pecci si je stvar natančno ogledal in jo nato vrnil z besedami: »Dragoceno umetniško delo in lepa dama. Najbrže je Vaša žena?«

Osramočeni vitez od tedaj naprej ni nikomur več pokazal te tobačnice.

## Kulturni drobiž

Zanimiva knjiga slovenskega kmeta. V samozaložbi in v tisku tiskarne Blanke v Ptujju je že skoraj pred enim letom izšla 111 strani obsegajoča knjiga, ki je v naši javnosti doslej še nihče ni opazil. Knjiga, ki vsebuje več krajših povesti, nosi naslov »Skrta sreča«, njen autor pa je preprost ptujskopolski kmet, ki je obiskoval samo domačo osnovno šolo, je ves dan zaposlen pri trdem delu na polju, zvečer in ob praznikih pa vzame v roko pero in — piše povesti. Za neko analitično primero bi lahko navedli našega vipavskega pesnika Frana Žgurja, ki je tudi kmet in mali trgovec ali francoskega kmeta-pisatelja Lebesquea, toda ta dva se od našega M. Belca vendar razlikujeta po tem, da nista popolna autodidakta, da sta užila vendarle nekaj srednješolske izobrazbe. M. Belc, autor »Skrte sreče« je popoln samouk, a je poleg tega dela napisal tudi že poprej serijo kratkih povestic, ki so jih v listkih objavili različni naši kmečki tedniki. Samo po sebi umevno je, seveda, da se to samouštvo pozna Belcu tako po jeziku kakor po snovi, zasnovi, obdelavi in stilu. Z merili akademske literarne kritike se njegova dela ne morejo meriti, imajo pa kljub temu nekaj iskreno-preprostega, včasih šegavo-naivnega. Zajeta so iz kmečkega okolja, kjer so primitivizem, neposrednost, navada, vera itd. glavne osnove vsega. Da je M. Belc naravni talent, je gotovo in ko bi ga bila usoda vodila po drugačni življenjski poti, bi morda bil postal velik in priznan pisatelj. Tako pa dokazuje ponovno, da je tudi v našem nešolanem ljudstvu mnogo tvorne naravne kulturne sile. Kdor se hoče s to zanimivo knjigo podrobneje seznaniti, mu jo priporočamo. Vzeti pa jo mora v rorke s prizanesljivo blagohotnostjo. Naroča se pri tiskarni v Ptujju.

Novi prevodi iz slovenščine. Po daljšem presledku je bilo nedavno objavljeno še zadnje poglavje češkega prevoda Župančičeve tragedije Veronika Deseniška. Kakor se poroča, bo celotno delo izšlo v knjigi najbrže že za letošnji Božič. Precej zanimanja je vzbudila na Češkem tudi Grumova drama »Dogodek v mestu Gogi« in bo najbrže tudi v kratkem prevedena. V beograjskem mesečniku »Venac« se že drugo leto nadaljuje srbski prevod Finžgarjevega romana »Pod svobodnim solncem«, ki bo kot ponatis, čim bo v »Vencu« zaključen, izšel v knjigi. To bo prvi srbski prevod večjega slovenskega romana. Profesor Bortolomeo Calvi je izdal napovedovani italijanski prevod Cankarjevega »Mojega življenja« (La mia vita), katerega je opremil z zelo obširno in temeljito razpravo o Ivanu Cankarju ter o prevedenem delu. Razen tega prinašajo srbske in češke revije od časa do časa prevode manjših slovenskih literarnih del, navadno pesmi.

Italijanski pisatelji slovenske krvi. Zelo značilno za Trst je, da je skoraj vse, kar je pomembnega dal italijanski književnost — slovenske krvi ali pa sploh tuje, celo židovske. Tako je eden izmed prvih Tržačanov, ki je bil uvrščen med prve literarne duhove novejšega časa, pesnik in pisatelj Slataper (Zlatoper), ki svoje slovensko pokolenje celo v svojih delih odkrito priznava. Drugi je Italo Svevo; tudi ta je potomec slovenskih prednikov. V zadnjem času se pa najčestje omenja Giani Stuparich (Stuparič), ki je zaslovel s svojima knjigama »Colloqui con mio fratello« in z »Racconti«. Poslednje delo se baje že prevaja v francoščino in bo izšlo v neki pariški založbi. Da je tudi Giani Stuparich naše krvi, priča že ime samo. Tako smo dali tri najpomembnejše primorske književnike Italijanom mi — barbarski Slovenci.

Prvi sloveski učbenik angleškega jezika. V priredbi napol anonimnega avtorja J. M. je izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani nedavno zelo posrečen »Učbenik angleškega jezika«, ki se častno uvršča med ostale, doslej izdane učbenike te založbe. Pozdravili ga bodo vsi oni, ki so doslej morali segati le po tujih, pred vsem nemških pripomočnikih, ako so se hoteli učiti angleščine. Posebno ustrezno pa bo še vsem

Slovincem, ki morajo v Ameriko in skoraj nerazumljivo je, kako je bilo mogoče, da smo bili kljub 250.000 ameriškim bratom do leta 1930, brez take knjige.

## Sport

Tekmovanje za državno nog. prvenstvo.

V nedeljo, dne 9. t. m. se odigra finale državnega prvenstva in sicer se srečajo: v Zagrebu BSK-Concordia, v Beogradu Jugoslavija-Hajduk in v Osijeku Slavija-Slavija (Sarajevo).

Jugoslavija-Bolgarija.

Savezni kapetan JNS g. Simonovič je za meddržavno tekmo Jugoslavija-Bolgarija, ki bo v nedeljo, dne 16. t. m. v Beogradu, nominiral naslednje igralce: Mihelčič, Ivkovič, Mikačič, Marušič, Premierl, Gjokič, Tirnanič, Marianovič, Živkovič, Pavelič I in Praunsperger.

Novi odbor tekoatletskega saveza.

V nedeljo se je vršil v Zagrebu občni zbor T. A. S., na katerem je bil izvoljen sledeči novi odbor: Predsednik Spidla; I. podpredsednik Backo, II. podpredsednik Kos (Ljubljana); I. tajnik Richter, II. tajnik Oster; I. blagajnik Žunič. Odborniki: Lobnik (Maribor), Ranogajec, Katalinič, Mihanovič, Ružič, Dalič (Zagreb), Hehn (Sombor), Glušac (Beograd), Nikolič (Sombor).

Nogometna konferenca v Beogradu.

Včeraj se je v Beogradu zaključila konferenca zastopnikov vseh nogometnih podsavezov. Na konferenci se je predvsem razpravljalo o spremembi pravil in pravilnika. Sprejeto je bilo obvezno zavarovanje nogometnih igralcev. Ako bi nastopali nogometaši, ki niso zavarovani, se bodo smatrali za neverificirane in bodo kaznovani. Obširnejša debata se je razvila o predlogu inž. Simonoviča, ki je predlagal razdelitev vseh klubov v posamezne lige. Tudi ta predlog je bil sprejet. Tako bosta sodelovala v državnem prvenstvu iz Dravske banovine samo dva kluba in sicer po sklepu konference Primorje in Ilirija. Klubi iz Maribora in Celja itd. v bodoče sploh nimajo več možnosti tekmovati za državno prvenstvo. Jasno je, da novi način tekmovanja pomeni za provincionalne klube težek udarec in bo končna odločitev padla še le na glavni skupščini saveza, ki bo še ta mesec v Beogradu.

Mariborski zimskosportni podsavez, službeno.

Prva seja upravnega odbora se bo vršila v četrtek, dne 6. t. m. ob 20. v lovski sobi hotela »Orel«. Vabimo vse odbornike, da se je polnoštevilno udeleže, ker se bo določil bodoči delovni program. Tajnik I.

SK Železnikar.

Jutri v sredo 5. t. m. se vrši v Narodnem domu redna odborova seja. Radi važnosti se pozivajo odborniki k polnoštevilni udeležbi. — Tajnik.

## Sokolstvo

Širša odborova seja

v četrtek 6. t. m. ob 20. Vabljeni so vsi odborniki. Dnevni red: Akademija in Silvestrovo. — Starosta Sokola Maribor-matica.

Seja predavateljskega zbora

telovadne šole Saveza SKJ se bo vršila v petek 7. t. m. (in ne v sredo 5. tm.) ob 20. v župni sobi v Narodnem domu. — Župni načelnik.

Poslušno dete.

Oče uči Ivico, da mora v tramvaju odstopiti svoje mesto starejši dami. Ne-koč sta se vozila v električni, bilo je vse polno in oče je vzel Ivico na kolena. Na prihodnji postaji je vstopila dama. Ko je Ivica videl, da zanj ni prostora, je hitro skočil z očetovih kolen in »spoštljivo« dejal dami: »Izvolite sesti prosim!«

Slabo znamenje.

— Ti, Panovčevina pa gotovo zelo slabo gre!

— Zakaj misliš to?

— Bila sem včeraj tam na obisku. pa sta oba igrala na enem klavirju.

## Že pred 5000 leti so varili pivo

Težko bi bilo ugotoviti, kdo je prvi na svetu začel variti pivo. Pivo, delano iz žita, je menda tako staro, kakor človeštvo samo. V grobnici velike piramide Sakkara, kjer so našli numcijo faraona Zosera iz tretje dinastije (krog l. 3200 pred Kristusom), je že stalo nekaj pivskih vrčev s pivom iz državne pivovarne v Nubiji. Kraljeva duša vendar ni smela na potovanje v kraljestvo Ožiri trpeti žeje! Seveda pa ni kraljeva duša sama uživala tega piva. Bistro oko znanstvenika je v izsušenih ostankih penaste tekočine našlo ličinke žuželke Authrenus, ki je dolga 2 in pol milimetra, in koje ustni organi kažejo, da rada pije. Te egiptске žuželke so imele pivo gotovo tako radi kakor naši — ščurki. Začutile so v grobnici pivo, njegov vonj jih je privlačil, zlezele so v posode in pile. Nekatere pa so se menja preveč opile, padle v tekočino in utonile. Tako so se njih ostanki ohranili v vrčih še do današnjega dne. Mogoče je seveda, da je tudi to že bila »faraonova osveta« nad žuželkami, ki so mu pilo njegovo pijačo in mu kvarile okus!

## Fordovo prerokovanje o delavstvu

»Delavski razred bo kmalu razred luksuza, z dnevnim zaslužkom 27 dolarjev — v l. 1950.« Te besede je napisal Henry Ford, slavni ameriški industrialec, v svoji najnovejši knjigi »Moving Forward«. Avtomobilski kralj opi-  
ra svoje prerokovanje na porast mezd

KOMPOLJSKI.

## Mutasto kolo

Zgodba iz življenja naših obmejnih Slovencev v polpretekli dobi.

Ponoči se da čisto prav dobro in temeljito razmišljati o kaki sitni in zamotani zadevi. In ne redko najde človek v mirnih nočnih urah še najboljši izhod iz raznih zadreg. Tudi jaz sem ga našel vsaj za s'lo že prvo noč.

Takrat sem imel dva dohva znanca advokata; enega v Mariboru, enega pa v Celju. Na ta dva sem se spomnil. Saj čemu pa ima človek dobre znanca in prijatelje kakor za to, da mu pomagajo v sili! Pa sem pisal kar obema. Vsa zadeva se mi je namreč zdela tako nenavadna in zamotana, da se ne bi mogel zanesti samo na enega, če prav sta bila oba znana kot dobra odvetnika. Prosil sem ju, da mi svetujeta, kako bi sodišče tožilo, ker sem uverjen, da mi zvonca niti ne vrne, še manj pa plača.

Dober znanec in prijatelj je res zlata vreden, pa če prav je odvetnik. Odleglo mi je, ko sem pismi odposlal in tako sem lahko mirno čakal odgovor.

Tekom treh dni sem že imel odgovor od obeh. Kakor sem se razveselil pri prejemu pisma, tako sem bil razočaran, prebravši odgovora. Oba sta mi enako odgovorila. Stvar se sicer da tožiti tako in tako, vendar pa mi odsvetujeta tožbo in sicer iz dveh vzrokov. Prvič je zvonček na biciklju taka malenkost, za katero se pač ne izplača dolga in komplirana pravda. Drugič je pa izid pravde silno negotov in sicer negotov radi tega, ker piha iz Dunaja še posebno iz iustičnega ministrstva Slovencev silno neprijazen veter.

Na! Pa sem vedel sicer precej več nego preje, a meni z vsem tem le ni bilo pomagano, da bi se bil izkopal iz blata, kamor sem bil zagazil vsled svoje hitrice in objestnosti! Jezilo in grizlo me je, pa kaj sem hotel? Po nekaj dneh sem pa le prišel do zaključka, da vso stvar pustim pri miru, naj bode kakor boče.

### 16. Sodnija pa le išče zvonec!

Preteklo je zopet par tednov, in jaz sem se bil že docela uživel v misel, da z zvoncec ne bo nič ter da ostane moje kolo — mutasto.

Pa dobi nekega dne naša dekla Micka povabilo od marenberškega sodišča, da se zgleda in ta dan tam. V vabilu so bile navedene neke črke in številke, iz katerih sem sklepal, da gre radi mojega zvonca.

Ej, pa mi je zopet zrastle grebenček za kak centimeter! Torej sodišče je le ugriznilo v kisl jabolko in zadevo preiskuje! Saj se je lahko merilo iz vsega dosedanjega poteka in razvoja te zadeve, da se ne dam kar tako ugnati v kozji rog, meni nič, tebi nič. Doživel

je tekom tega pol leta z menoj dokaj razočarani in prav gotovo ni bilo pohvaljeno od zgoraj. Sodniku je pa bilo treba iti s svojo pritožbo proti meni še na najvišje sodišče na Dunaj! Dolgi nos iz Maribora mu ni zadostoval, ampak je šel po še daljšega na sam Dunaj. Zdaj pa ima!

Na deklinem vabilu pa ni bil več podpisan moj prijatelj sodni adjunkt dr. Gränitz, ampak sam vodja sodnije neki Roth. Sicer ta mož ni bil nič manjši nemški zagrizenec, kakor dr. Gränitz, a bil je že starejši mož, imel mnogo več izkušenj ter bil vsled tega previdnejši. Kot predstojnik sodišča, je moral tudi kolikortoliko čuvati njegov ugled. Zato ni prevračal takih pravnih kozličkov, kakor jih je prevračal mladi Gränitz. Torej je že to nekaj pomenilo, da je vzel zadevo v roko sam predstojnik sodnije.

Moja domneva, da gre radi mojega zvonca, se je uresničila. Sodnik je imel na mizi raznih cenikov bicikljev in njihovih potreščin kar cel kup. V njih so bila naslikana kolesa vseh mogočih modelov. Seveda tudi ni manjkalo raznih zvoncev vseh oblik od najprostejšega do najfinejšega izdelka.

Glavno vprašanje je seveda bilo, ali je kolo res imelo zvonec, ko je bilo zarubljeno in odpeljano. Dekla je to potrdila. Kot dokaz je navedla, da se je še par dni pred usodno rubežno igralo z zvoncec in jokajočega otroka s tem tolažila. Jaz tudi nisem imel navade, da bi bil kedaj jemal zvonec s kolesa.

Sodnik je potem brskal po cenikih in kazal dekli naslikane zvonce, da je povedala, kakšen je bil približno zvonec mojega kolesa.

Na to je bil zaslisan eksekutor, kateri je kolo zarubil in potem zopet vrnil. Mož je povedal po pravici. Izjavil je namreč, da ne more trditi, ali je bil zvonec na kolesu takrat, ko ga je odpeljal v Marenberg, ali ne. Od tistega časa je preteklo že nad tri mesece in se ne more spominjati, kako je bilo. Ker sam ni kolesar, je moral kolo ves čas tiščati pred seboj, za to zvonca ni rabil in ga tudi ni pogrešal. Sploh je pa zvonček na kolesu taka malenkost, da se prav lahko prezre zlasti še, če je že dalj časa od tega.

Tako se je končalo to zaslišanje. Sodnik je bil vendar še toliko pameten, da ni nobene izmed teh dveh prič zaprsegel.

Tekom enega tedna potem pa mi je marenberško sodišče poslalo po nakaznici znesek šest kron za izginuli zvonec.

S tem bi moralo biti te čudne zgodbe konec. Pa je še ni bilo.

### 17. Sodnik — zaprt!

Da se je za to zgodbo zanimala cela Dravska dolina, mi menda ni potreba še posebej omenjati. Da je pa ljudska govorica marsikatero dejstvo prikrojila po

svoje, je tudi umevno. Slovenci so bili seveda sila zadovoljni, da sem ugnal sodnika v kozji rog. Nemci so se pa na tihiem jezili, da je njihov vneti pristaš doživel blamažo za blamažo.

Mene samega ni vsa stvar nič več zanimala in sem jo smatral, da je popolnoma zaključena. Izkusil sem pri njej dokaj neprijetnosti, vlekla se je dovolj dolgo. Tako sem se je bil pravzaprav že precej naveličal in ob končni zmagi nisem imel več pravega užitka in veselja; pa tudi oni ponos in samozavest, ki sta me navdajala tuptam v tej borbi, sta mi prešla. Zakaj pred dvajsetimi leti je bilo ob naši severni meji življenje povsem drugačno nego je danes: živahno, pestro in polno dogodkov. Skoro ni minul dan, gotovo pa ne teden, da bi se ne bilo dogodilo kaj posebnega v narodnem oziru. Seveda za nas Slovence navadno nič dobrega. Pri vsem tem pa je bilo eno razveseljivo dejstvo. Za vse te dogodke na naši meji se je namreč živo zanimala slovenska javnost v zaledju ter jih spremljala s posebno pozornostjo.

Danes? Danes se žal za našo mejo nihče ne zmeni, vsaj na naši strani ne. Zapuščena in pozabljena samotari in živi svoje posebno življenje. Ona izve bore malo iz zaledja o njegovem bitju in žitju. Še manj pa ve zaledje o njej. Živimo, kakor da bi več ne imeli — meje. Gospodar pa, ki se za svoje meje ne briga, menda ni najboljši.

Po vseh teh dogodkih mi pride nekega dne na uho čudna novica, ki je krožila po Dravski dolini.

Sodnik je — zaprt! V zapor sem ga pa spravil — jaz...

O vsem tem bi pa vendar pred vsemi drugimi moral kaj vedeti jaz. Pa nisem vedel prav nič. Pa je že tako, da včasih vedo drugi več nego oni, ki se jih tiče.

Ta govorica je pa nastala tako-le med našimi priprostimi hrbovci in dolinci.

Po zaključku vse zgodbe o mutastem kolesu, je naenkrat zmanjkalo sodnika dr. Gränitza v Marenbergu. Dasi je preje prodajal že več let svojo nemško modrost nepretrogoma v Marenbergu, je tedaj nepričakovano zginil, pa nihče ni vedel kam. No in kaj je bilo bolj enostavno nego to, da se je naenkrat pojavila govorica o njegovem zaporu. Sicer je nekaj nenavadnega, da zapro sodnika, a v tem slučaju je bilo pač vse nenavadno prav od početka pa do konca. Torej je prav lahko mogoče, da so sodnika zaprli.

Seveda pa so bile te govorice brez vsake resnične podlage. Moj prijatelj sodnik Gränitz je bil namreč po zaključku te afere začasno premeščen k nekemu drugemu sodišču. In tako je nastala govorica med ljudstvom, da sem ga jaz spravil v zapor. Morda mu je res pripomogla moja zadeva z mutastim kolesom, da ga je oblast premestila kar za dobo šestih mesecev drugam. To pa gotovo z namenom, da se vsa ta za so-

dišče in sodnika tako mučna in ne posebno častna zadeva vsaj nekoliko pozabi.

A zaprli ga pa le niso, dasi bi mu ne bilo prav nič škodilo vsaj nekaj dni.

### 18. Jaz postanem tožbarski izvedenec.

Naši obmejni prebivalci so jako mirni in dobrodušni ljudje. Živijo lepo sami zase ter se ne brigajo dosti za druge. Pač pa imajo eno slabost, katera je lastna menda vsem Slovencev: tožijo se radi. Že po tej lastnosti bi lahko sklepali z vso gotovostjo, da so Slovenci. Zakaj le Slovenec leti za vsako malenkost k sodniji, si vzame odvetnika in se toži za žive in mrtve.

Jaz sem po vseh teh dogodkih začel dobivati nenavadne in precej pogoste obiske. K meni so prihajali ljudje, katerih nisem videl preje in jih seveda tudi ne poznal. Prihajali so posamič in kolikor toliko neopaženo. Seveda sem vsakega sprejel. Pa sva sedla, pila jabolčnik in se razgovarjala izprva o vseh mogočih stvareh. Na zadnje pa mi pride s pravo besedo na dan. Zgodilo se je to in to pri meji, v gospodarstvu, v gostilni ali kjerkoli. Zdaj bi pa on nasprotnika rad tožil. Kaj pravim jaz k temu?

Jaz sem izprva debelo gledal, ker mi ni prišlo na misel, odkod izvira vse to. A ko so se takile obiski le vedno bolj množili, so se mi vendar odprle oči. V očeh teh priprostitih ljudi sem postal vsled svojega ostrega boja z marenberško sodnijo — zakotni advokat. Jaz, ko sodnijo do takrat še skoro videl nisem znotraj in so mi, vsi kljukasti paragrafi že od nekaj deveta briga! Pa advokat! Človek bi se res smejal. Pa se seveda nisem, ampak sem se držal pametno, kakor da res kaj vem o takih stvareh.

In tako so prihajali drug za drugim po svete. No, jaz pa nisem zlorabil svoje ga novega dostojanstva. Vsaj k tožbi nisem nikomur pripomogel. Vsakokrat sem poskušal stvar mirno poravnati. Saj je šlo, hvala Bogu, največkrat res za prave malenkosti. Kadar pa je bila kak večja zadeva in se dotičnik nikakor ni dal pogovoriti, da bi se mirno poravnal, takrat sem mu pa vsaj nasvetoval poštenega slovenskega odvetnika in ga obvaroval, da ni padel v kremplje čisto brezvestnih nemških zagrizenecv.

In tudi to je imelo marsikatero dobro stran!

### 19. Zvonec v — Dravi.

V tisti dobi, kok se je godila ta čudna zgodba, je učiteljeval v Vuzenici moj prijatelj Mirko. Nekako slučajno je bil dobil ondi začasno učiteljsko službo. Slučajno povdarjam za to, ker so se odvajale vse državne in deželne službe v celi Dravski dolini le v sporazumu z nemškimi gospodi iz Marenberga. Ti so pazili, da v okraj ni zašla kakšna slovenska »garjeva« ovca, ki bi z narodno zavednostjo in z narodnim javnim delom okužila sicer mirno in ravnodušno slovensko prebivalstvo v dolini.

#### Dvosobno stanovanje

na Aleksandrovi cesti blizu glavnega kolodvora se proti odškodnini zamenja z enakim stanovanjem v II. okraju. Pismene ponudbe na upravo lista pod »Dvosobno stanovanje 600«, 3151

#### Dotična oseba,

ki je dne 2. nov. pri plesni vaji v Narodnem domu vzela iz tujega plašča nove usnjene rokavice in je bila pri tem opažena od skupine treh dam in dveh gospodov, naj jih vrne do 8. t. m. v upravi »Večernika«, da se izogne neprijetnim posledicam. 3153

#### Prazno sobo

in kuhinjo oddam takoj v najem. Vasilé, Tezno 7, desno. 3158

#### Linoleum,

zavese, blago za pohištvo, vse sobne garniture, žimo, afrik, volno, kupite najceneje pri F. Novaku, Maribor, Slovenska ulica 24. 3156

#### Hyacinthe in tulpane

v veliki izbiri in ta velikosti, priporoča M. Berdajs, Maribor. 3133

#### Premog Peklenica

4750 kalorij, brez smradu, žlindre in kamenja, malo pepela. Din 38.— franko. B. Guštin, Cankarjeva 24. 3053

#### Stanovanje,

dve sobi in kuhinja, električna luč, oddam. Vprašati Magdalenska ulica 34, pritličje desno. 3156

#### Učiteljska

instruira učenke iz meščanske ali ljudske šole. Naslov v upravi lista. 3148

#### Za entlanje,

natančno in točno se priporoča M. Petrovič, Frankopanova 51/II. 3149

#### Radi odpočivanja

prodam zelo ugodno tristanovanjsko hišo z električno napeljavo in zraven 8000 m<sup>2</sup> stavbenih parcel. Naslov v upravi Večernika. 3147

#### Opremljeno sobo

s posebnim vhodom in električno razsvetljavo takoj oddam. Istotam na prodaj dobro ohranjena moška obleka in suknja. Vprašati med 12. in 16. uro v Puškinovi ulici 11/I. 3154

#### Kupim takoj

razno pohištvo, obleke, blazine, dobro ohranjeno žensko kolo in razne druge reči. Starinarna, Studenci, Aleksandrova ulica 1.

#### Elektroinstalacije,

montaže vil, stanovanj, tovarniških poslopj vsake montažna popravila, popravila motorjev najceneje izvršuje Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ul. 16. Velika izbira svetilk, elektroblaga, motorjev po konkurenčni ceni. XII

## Zimske nogavice,

rokavice, pletenine ter vse druge modne potreščine v modni trgovini

## Anton Paš,

Maribor, Slovenska ul. 4.

#### Kartonažna tovarna

## „HERGO“

Maribor, Rajčeva ul. 5  
Telefon 2472

Prevzame vsa v to stroko spadajoča dela.

Spominjajte se CMD!

#### Gramofone popravlja precizno le me-

hanična delavnica JUSTIN GUŠTINČIČ. Maribor, Tattenbachova ulica 14. Istotam velika izbira najboljših gramofonov znamke »Columbia« in gramofonskih plošč. 602

## Zdravnik Dr. FR. DEL K

začne ordinirati s 4. novembrom:

9.—12. — 2.—4.

KOROŠČEVA UL. 2/I.

## Zahvala!

Smatrava za svojo dolžnost, da se javno zahvaliva asistentu Splošne bolnice g. dr. Lutmanu za krasno uspešno operacijo davice na najinem sinu Janku Drozgu, s katero ga je rešil sigurne smrti. Janko in Terezija Drozgar starši.

3150